

23.6.2021

## Kesäterveiset hanketoimistolta!

Kesäloman kynnyksellä on aika luoda katsaus hankkeen kevään aikaansaannoksiin.

Hanke järjesti viisi webinaaria, joista yhden yhteistyössä Päijät-Hämeen HeVa-hankkeen kanssa. Tilaisuuksiin ilmoittautui yhteensä noin 380 henkilöä. Esitykset ja videotallenteet ovat saatavilla hankkeen www-sivujen ["Tutustu hankkeessa tehtyihin materiaaleihin"](#) -osiossa.

## Vammaisen ihmisen ääni kehittämistyössä

Viisi asiakaskehittäryhmää, joissa oli yhteensä 25 osallistujaa, kokoontui kerran kuukaudessa maaliskuusta kesäkuuhun. Tapaamisten teemoina oli henkilökohtaiseen budjointiin liittyviä aiheita: itsemääräämisoikeus, verkostokartta, tuettu päätöksenteko ja elämänsuunnittelun korttipakka.

Huhtikuussa laadittiin osallistujien verkostokartat. Verkostokartta on oiva työkalu, kun pohditaan mahdollisia palveluja. Mihin asiaan henkilö tarvitsee palvelujärjestelmän tarjoamaa tukea ja mitkä asiat hoituvat luonnollisen verkoston turvin? Asiakaskehittäjät kommentoivat verkostokarttojaan seuraavasti: *"Verkosto on tärkeä, ne auttavat eri asioissa"*, *"Eri ihmiset auttavat eri asioissa"*, *"Kaveri auttaa ja kuuntelee minua"*, *"Äidin kanssa juttelen eri asioista kuin kavereiden kanssa"*.

Keskustelun tuetusta päätöksenteosta voi kiteyttää seuraaviin kommentteihin: *"Isoihin päätöksiin tarvitsen ohjaajan apua, tukea siihen että asiat selkeytyy, raha-asioihin tarvitsen apua, sijoitusasiat ja pankkiasiat, lomakkeiden täytössä tai jos pitää kirjoittaa jotain, palaveriasioissa tarviin tukea, ihmissuhdeasioissa tarvitsen tukea, matkustamisesta keskustelen isän kanssa, fysioterapian aloittamisesta"*

Kesäkuun aiheena oli hankkeen suunnitteleman "Elämänsuunnittelun korttipakan" testaaminen. Korttien työstäminen on kaiken kaikkiaan kolmen tapaamiskerran aiheena. Ensimmäisen korttityöskentelyn aiheena olivat koti ja ihmiset. Osallistujat valitsivat korteista itselleen tärkeät aihealueet ja niitä käytiin yhdessä keskustellen läpi. Asiakaskehittäjäryhmät antoivat hyvää osviittaa siitä, mitä kortteja puuttuu ja mitkä korteista vaativat vielä visuaalista kohennusta. Tapaamiset jatkuvat elokuussa.



Kuva 1. Kesäkuun tapaamisessa muotoiltiin elämänsuunnittelun korttipakkaa

## Henkilökohtaisen budjetoinnin käytön tuki

### Tukirinkikokeilut osana tuettua päätöksentekoa

Ensimmäiset tukirinkikokeilut saatiin kesäkuussa päätökseen. [Tukirinkiä](#) mallinnettiin kahden vaikeasti vammaisen asiakkaan kanssa Etevan päiväaikaisen toiminnan yksikössä. Kerätyn palautteen mukaan tukirinki koettiin hyväksi. Tukirinki teki konkreettiseksi sen, mitä henkilön ympärillä on. Lisäksi sai uusia näkökulmia, kokemuksia ja tarinoita tuettavaan henkilöön liittyen, kun jokainen pääsi kertomaan asiakkaasta. Vapaamuotoinen ajatustenvaihto auttoi myös viemään asioista eteenpäin. Tukirinki helpotti tukemaan asiakasta ja tukijoiden eri näkökulmat auttoivat pohtimaan, mikä henkilölle on tärkeää. Tällä tavoin asiakkaan ääni tuli monipuolisemmin kuulluksi. Kokeilut jatkuvat uusien asiakkaiden kanssa.

### Riippumattoman tuen malli ja elämänsuunnittelun korttipakka

Toteutimme kevään aikana [riippumattoman tuen muotoilun](#) tiimoilta työpajoja asiantuntijoiden, lähityön sekä kokemustoimijoiden kanssa. Näkökulmat ovat olleet korvaamattoman arvokkaita. Niiden kanssa on hyvä lähteä jatkuuotoilemaan malleja vielä kesän jälkeen järjestöjen, omaisten ja kokemustoimijoiden kanssa. Elämänsuunnittelun korttipakka alkaa myös muotoutua työpajojen, Etevan asiakaskehittäjäryhmien sekä asiakascasetyöskentelyyn osallistuvien henkilöiden ja hanketiimin yhteistyönä.



Kuva 2. Elämänsuunnittelun korttipakkaa muotoillaan työpajoissa.

## Monialainen asiakasyhteistyö – haasteet ja mahdollisuudet

Kelan johtava asiantuntija Marjukka Turunen laati hankkeelle [selvityksen](#) monialaisen asiakastyön haasteista ja mahdollisuuksista. Selvityksessä kuvataan monialaisen yhteistyön tarpeet ja haasteet, asiaa koskeva lainsäädäntö sekä suostumuskäytänteet. Selvitys vastaa hankkeen tavoitteeseen yhteistyömallien kehittämisestä asiakkaan kokonaistilanteen huomioimisesta palvelutarpeen arvioinnissa ja elämänsuunnittelun käytänteissä.

Tavoitteessa korostuu asiakkaan suostumukseen pohjautuvien tiedonjakamiskäytäntöjen kehittämistyö ja sen suhde nykylainsäädäntöön. Monissa vammaisten henkilöiden palvelutarpeen tilanteissa korostuu tarve monialaiseen asiakasyhteistyöhön. Monialainen asiakasyhteistyö on yksi niistä ratkaisuista, jolla päästään joustavampaan, asiakkaan itsemääräämisoikeutta lisäävään toimintamalliin, mihin henkilökohtaisen budjetoinnin malli kansallisen kokonaishankkeen myötä tähtää. Monialainen asiakasyhteistyö voi olla merkittävässä määrässä asiakastilanteita edellytys joustavalle henkilökohtaisen budjetoinnin mallille.

### Kela toteuttaa hankkeelle tutkimuksen

Henkilökohtaiselle budjetoinnille (HB) asetettujen tavoitteiden toteutumiseen, sen mahdollisuuksiin ja haasteisiin sekä erilaisten näkökulmien huomioimiseen HB:n käyttöönotossa ja valmistelussa liittyvä tutkimus on edennyt hienosti. Touko-kesäkuussa toteutui neljä ryhmähaastattelua. Haastatteluihin osallistui 18 henkilöä, jotka olivat vammaisten henkilöiden lähiomaisia, kuntien vammaispalvelujen työntekijöitä sekä palveluntuottajien ja muiden viranomaisten edustajia. Kelan tutkijat analysoivat parhaillaan haastattelujen vastauksia. Kuulemme alkusyksystä tuloksia.



Aurinkoisia kesäpäiviä toivottaen

Aino, Jenny, Miia ja Kirsi

Lisätietoa hankkeesta saat internetsivuilta: [Silta omannäköiseen elämään -hanke - Eteva](#)